

Dijous, 17 de març de 2022

Segon estudi del tax gap (2018 i reestimació 2014)

La bretxa fiscal dels tributs que gestiona l'ATC va representar un 14,5% de la recaptació potencial l'any 2018

- **El conseller Giró ha recordat “el compromís implacable del Govern en la lluita contra el frau fiscal com una eina per garantir i poder mantenir l'estat del benestar”**
- **L'anàlisi s'ha centrat en quatre dels principals tributs que gestionava l'ATC durant aquell exercici i que representaven el 91% de la recaptació**
- **El tax gap més gran es dona a l'impost sobre el patrimoni i al de successions, principalment pels actius financers no declarats situats a l'estranger. Si no es tinguessin en compte aquests béns, la bretxa fiscal seria del 5,8%**

L'any 2018, el *tax gap* o bretxa fiscal dels quatre principals impostos que gestionava l'Agència Tributària de Catalunya (ATC) s'estima que va ser de 511,3 milions d'euros. La bretxa fiscal es defineix com la diferència entre la quota impositiva que els contribuents haurien de pagar i el que realment paguen dins del període voluntari, és a dir, la diferència entre la recaptació potencial i la recaptació real. Normalment, s'expressa en termes relatius respecte a la recaptació potencial. En aquest sentit, el treball calcula que la bretxa fiscal del 2018 va ser d'un 14,5%.

Aquesta és la principal conclusió del segon estudi sobre l'anàlisi teòrica i aplicació del *tax gap* realitzat per l'ATC, sota la supervisió metodològica de l'Institut d'Economia de Barcelona (IEB), d'acord amb la metodologia definida per aquest mateix institut l'any 2017 per conèixer el *tax gap* corresponent a l'exercici 2014. Una metodologia replicable, actualitzada i inspirada en la que utilitza l'agència fiscal federal dels EUA (IRS).

Els resultats d'aquest estudi s'han presentat en una jornada que ha tingut lloc aquest dijous a la seu del Districte Administratiu de la Generalitat i que ha inaugurat el conseller d'Economia i Hisenda, Jaume Giró. Durant la seva intervenció, el conseller ha destacat que **“es tracta d'un estudi pioner a l'Estat espanyol, ja que l'Estat no utilitza aquesta anàlisi per mesurar l'eficiència del sistema fiscal”**. Un treball que ha qualificat de **“laboriós i rigorós”** i que s'emmarca en la lluita contra el frau fiscal.

Giró ha volgut tornar a posar de manifest **“el compromís implacable del Govern en la lluita contra el frau fiscal com una eina per garantir i poder mantenir l'estat del benestar”** i ha recordat que el frau fiscal descobert l'any 2021 ha estat de 338,5 milions, un increment del 55% respecte a l'any anterior. **“Una bona notícia perquè permet destinar més recursos a la despesa pública però, al mateix temps, també és una mala notícia. El frau beneficia una persona però en perjudica moltes altres i especialment les més vulnerables”**, ha subratllat el conseller.

Any 2018	RR*	BFB	RP**	BFB/RP
IP	506,9	277,8	784,6	35,4%
ISD	460,3	160,8	621,1	25,9%
IEET	58,9	18,5	77,4	23,9%
ITPAJD	1.978,3	54,2	2.032,5	2,7%
Total	3.004,3	511,3	3.515,6	14,5%

*RR: Recaptació Real/ **RR: Recaptació potencial amb 1.304,3 milions d'euros l'any 2018, té la bretxa fiscal més reduïda (2,7%).

Un cop més, l'estudi se centra en l'anàlisi dels quatre principals impostos que gestionava l'ATC l'any 2018 i que suposaven el 91% de la recaptació: Patrimoni (IP), Successions i donacions (ISD), Transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITPAJD) i l'impost sobre les estades en establiments turístics (IEET). Dels 511,3 milions de bretxa fiscal, el 54% prové de l'IP, el 31% de l'ISD, l'11% de l'ITPAJD i el 4% de l'IEET.

Els càlculs s'han realitzat estimant el que s'anomena "Bretxa Fiscal Bruta" (BFB), és a dir, el frau existent abans de les comprovacions i/o les inspeccions que realitza l'Agència, i per cadascun dels quatre tributs desagregats en tres components.

1. No-autoliquidació: incompliment fiscal derivat d'aquells contribuents que no presenten l'autoliquidació, tot i estar-ne obligats.
2. Infra-declaració: incompliment fiscal derivat d'aquells contribuents que, si bé presenten l'autoliquidació, no consignen correctament la seva base imposable o es beneficien il·legalment de bonificacions i beneficis fiscals.
3. No pagament: d'aquells contribuents que, tot i presentar l'autoliquidació, no liquiden les seves obligacions tributàries dins del període voluntari i que fa que s'hagin de reclamar els deutes per via executiva.

El 64% de la bretxa fiscal prové del patrimoni no declarat localitzat a l'estranger

La diferència més gran entre la recaptació real i la potencial es dona a l'impost sobre el patrimoni (35,4%) i al de successions i donacions (25,9%). En el primer cas, els 277,8 milions d'euros de la bretxa fiscal s'expliquen per la infra-declaració (93,4%): concretament, dels actius financers localitzats a l'estranger i no declarats (84%); i de les joies, objectes d'art, antiguitats i vehicles declarats incorrectament (7%).

També en el cas de l'ISD, dels 160,8 milions d'euros de bretxa fiscal, el 58% d'aquesta es concentra en els actius a l'estranger no declarats, seguit de la incorrecta aplicació de la reducció per empresa familiar (25%).

L'estudi ha estimat que, si no es tenen en compte els actius financers localitzats a l'estranger, la BFB disminuiria del 14,5% al 5,8%, o dit d'una altra manera, passaria de 511,3 a 185,7 milions d'euros, un 64% menys.

	BFB 2018 (%)		BFB 2018 (milions euros)	
	Tenint en compte	Sense tenir en compte	Tenint en compte	Sense tenir en compte
IP	35,4%	8,2%	277,8	45,5
ISD	25,9%	12,8%	160,8	67,5
Total	14,5%	5,8%	511,3	185,7

Pel que fa a l'ITPAJD, l'impost més important en termes recaptatoris, amb 1.304,3 milions d'euros l'any 2018, és el que presenta una bretxa fiscal més reduïda (2,7%).

Finalment, l'estudi constata que la bretxa fiscal de l'impost sobre estades en establiments turístics és del 23,9%. Aquesta es concentra, sobretot, en els habitatges d'ús turístic a la ciutat de Barcelona i en la resta d'allotjaments fora de la ciutat comtal (hotels de menys de 4*, cases de turisme rural, apartaments turístics, càmpings i la resta d'establiments inclosos en el quart epígraf de la tarifa).

La reestimació del *tax gap* del 2014 i l'estimació de la Bretxa Fiscal Neta (BFN)

L'estudi també presenta una reestimació del *tax gap* obtingut l'any 2014, que es va fer públic l'any 2017. La bretxa fiscal reestimada és del 21,5% (el càlcul inicial la situava al 26,5%). Tot i que la metodologia base per fer el càlcul de la bretxa fiscal no ha variat, sí que s'han introduït noves fonts d'informació (noves aportacions acadèmiques, informació agregada del model 720 de declaració informativa sobre els béns i drets localitzats a l'estranger, informació més acurada sobre les inspeccions realitzades per l'ATC, entre d'altres) que possibiliten millorar les estimacions donades en el seu moment i que també s'han utilitzat per calcular la bretxa del 2018. D'aquesta manera es pot obtenir una sèrie homogènia comparable al llarg del temps.

	BFB ₂₀₁₈	BFB ₂₀₁₄	Variació % BFB 2018 vs. 2014
IP	35,4%	39,8%	-11,0%
ISD	25,9%	26,8%	-3,4%
IEET	23,9%	29,8%	-19,8%
ITPAJD	2,7%	9,9%	-73,1%
Total	14,5%	21,5%	-32,2%

En aquest sentit, si es comparen els resultats dels anys 2014 i 2018, es posa de manifest que la bretxa fiscal bruta s'ha reduït un 32% en 4 anys, fet que reflecteix una millora del compliment fiscal voluntari dels contribuents. En tots dos anys, la part més important del *tax gap* es deu als actius localitzats a l'estranger i no declarats en l'impost sobre el patrimoni ni en el de successions.

També com a novetat, l'estudi presentat calcula per primera vegada la Bretxa Fiscal Neta (BFN) del 2014, entesa com la diferència entre la BFB i l'import resultant de les activitats de control tributari realitzades per l'ATC sobre aquest exercici fiscal, sense tenir en compte ni les sancions, ni els interessos ni els recàrrecs fets als contribuents. Així, la BFN dels quatre principals impostos que gestionava l'ATC l'any 2014 s'estima en un 16,7%, reduint la BFB un 22%. Cal tenir present que més de la meitat de la bretxa fiscal del 2014, un 58%, prové del patrimoni no declarat localitzat a l'estranger, àmbit de molt difícil actuació per part de l'ATC.

	BFB'2014	BFN2014	Variació % BFN vs. BFB 2014
IP	39,8%	34,3%	-13,7%
ISD	26,8%	20,0%	-25,3%
IEET	29,8%	29,4%	-1,4%
ITPAJD	9,9%	6,2%	-37,9%
Total	21,5%	16,7%	-21,9%

Un estudi pioner, en el marc del *Pla de prevenció i reducció del frau fiscal i de foment de les bones pràctiques tributàries 2019-2022*

Amb la presentació d'aquest estudi pioner a Espanya, i en línia amb els que es realitzen a països capdavanters en la gestió tributària com el Regne Unit, els EUA, Canadà o Austràlia, es dona compliment a una de les 75 mesures incloses al *Pla de prevenció i reducció del frau fiscal i de foment de les bones pràctiques tributàries 2019-2022*. **“El càlcul del *tax gap* constitueix un element essencial a l'hora de dissenyar estratègies i polítiques adequades per gestionar i minimitzar els incompliments tributaris i lluitar contra el frau fiscal”**, ha conclòs el conseller.

Espasa: “Els bons resultats del *tax gap* són fruit de totes les actuacions que ha emprès l'ATC els darrers anys”

La secretària d'Hisenda, Marta Espasa, que ha estat l'encarregada de fer la cloenda de la Jornada, ha atribuït els bons resultats del *tax gap* a **“les actuacions que ha emprès l'ATC en aquests darrers anys”** i que es recullen en les mesures aprovades en els dos plans de prevenció i reducció del frau fiscal i de foment de les bones pràctiques tributàries 2015-18 i 2019-22. En aquest sentit, Espasa ha recordat que els dos **“grans objectius”** de l'ATC són **“facilitar el compliment voluntari de les obligacions tributàries i reduir el frau fiscal”**. Al seu parer, l'augment del compliment voluntari i la reducció del frau fiscal que evidencia l'últim estudi del *tax gap* **“demostren que s'estan assolint aquests objectius”**.